

281.9

Кр
M51

РЕЧЬ

Произнесена отъ Старо-Загорский Митрополитъ

Методий

Во врѣме освѣщаваніе Храма-Памѣтникъ
при с. Шишка.

на

15 Септемврий 1902 год.



СТАРА-ЗАГОРА

Друк. акт. печати. „Свѣтлина“

1902.



„Сей день, егоже сотвори Господь, возра-
дуемъся и возвеселимъся въ оный“.



Днешното тържество има велико значение за нашия народъ.

Има събития въ живота на народитѣ, като моменти съ мирово значение, които не се обясняватъ обикновенно съ положението, че сж резултатъ на извѣстни обстоятелства, създадени отъ личната, съ извѣстно направление дѣятелностъ на извѣстни гении или народи; поради това подобнитѣ събития, които, поради своето мирово значение, се опредѣляватъ съ понятието „днесъ“, т. е. всѣгда, иначе не могатъ се обясни, освѣнъ съ вѣрванието, че сж отъ Бога, резултатъ на Божия промисълъ. Тоя Храмъ — Памѣтникъ, издигнатъ на тия исторически скали, съ духовната при него семинария; това тържественно освѣщение, при присѣтствието на личния прѣдставителъ на Всеросийскій Императоръ, Негово Императорско Височество Великия Князь





Николая Николаевича, и на прѣдставителитѣ на виспитѣ военни и граждански власти на Могъществена и Велика Русия, е едно събитие съ мирово, вѣковѣчно значение не само за нашия, Български народъ, нѣ и за Православието, за Южното Православно Славянство.

Ония герои и неустрашими полководци, които прѣзъ 1877 год., когато българския народъ бѣше въ смъртна агония, бѣхж испратени отъ Царя — Осводителя, като Ангели — Прѣдстатели на Св. Русия, рѣщи Болгарскому народу: „радуйся“, днесъ, сжщитѣ тия герои полководци, въ главѣ на личния прѣдставитель на Великия Царь, Всероссийский Императоръ, съ своето присѣствие при освѣщението на тоя храмъ, прѣдставляватъ, че сж испратени, като Ангели-Благовѣстители отъ Св. Русия, рѣщи Болгарскому народу: „не бойся; не оставлю тебя“.

Тоя Храмъ — Памѣтникъ, изражение на висшата християнска любовь, е залогъ, че сждбата на малка и слаба България се свързва на вѣчния времена съ сждбата на велика и най-могъща въ свѣта държава — Русия. Ето затова, това събитие е съ вѣковѣчно значение за сждбата на нашия народъ, както и за Православието.

Кой е оня гений, или кои сж ония измежду насъ, които би могли да кажатъ, че тѣ, съ своитѣ сили, сж създали или послужили за създаването на това събитие — въздиганieto на тоя памѣтникъ





и тържественото му освѣщение? — Никой. Нъ, при всичкитѣ ни грѣшки, като младъ народъ, при всичката ни младенческа строптивостъ, Богъ обича България, защото нѣкога тя, макаръ и не особено велика, била прѣдопредѣлена отъ Самаго Бога да ѝ се падне ждрѣбии, щото да бжде тя майка, която отродила и възкърмила съ млѣкото на славянското родно слово, Славянското Православие. При величието и могъществото на синоветѣ, Богъ не оставя майката да страда и да бжде унижена и потжкана. На нейнитѣ възмужали и могъщи потомци, откърмени съ нейното словесно млѣко, внушилъ е, като на вѣрнѣйши изпълнители на Неговата свята воля, не само да освободятъ майка България, нъ и да ѝ дадатъ, чрѣзъ тоя свѣщенъ памѣтникъ, реаленъ залогъ, че сждбата на малка България е свързана съ сждбата на Велика Русия и че, чрѣзъ тая свързка на Божествена любовъ, слабата и немощна, нъ пълна съ жизненни сили, България, ще стане велика въ изпълнение на своето прѣдназначение, щото да се сбжде истината опрѣдѣлена въ народната поговорка: „гдѣто текло — пакъ ще тече.“ Това събитие слѣдователно, т. е. днешний день, съ своето горѣопредѣлено велико значение поради което сме повикани да „возрадуемъся и възвеселимъся въ онъ“, „сътвори его Господь“, а не челоуѣци. Нека прочее днесъ съ Церквата въспѣмъ: „сей день, егоже сотвори Господь, возрадуемъся и възвеселимъся въ онъ“.





Обаче тоя залогъ, гаранцията за бжджщето величие на България, за достиганието идеалитѣ на нашия народъ, е обставенъ съ извѣстни условия.

Въ изпълнението на тия условия се заключава гаранцията за бжджщето величие на България и благоденствието на Българския народъ. И кои сж тия условия? Кой ще ни ги каже? — Самия Храмъ — Памѣтникъ, построената при него духовна семинария и великата колоколня, съ подаренитѣ отъ нинѣ Царствующий Всеросийский Императоръ велики камбави, непрѣривно, велегласно огласяватъ на всеушлипание тия условия.

И какво ни говори Храмътъ? — „Българи“, казва тоя Храмъ, „Русия съ нечути жертви освободи България, не защото бѣше Славянска, а защото бѣше Православна; Русия се застѣпва, помага и освобождава и неславянски, нѣ Православни народи, като Гърцитѣ и Романитѣ, напримѣръ. Вий, Българи, иначе не можете да оправдайте жертвитѣ, които е направила за васъ Русия, нито ще заслужите нови жертви, освѣнъ съ вашия напрѣдъкъ въ духа на Православната вѣра. Вий не можете да угодите на Русия, т. е. да бждете русофили, ако не сте ревнители за напрѣдка на праотеческата ви вѣра — Православието. Русия не освободи Православна България, за да отворите вий широко вратитѣ на вашето отечество за всички пропаганди на свѣта, за всичкитѣ разрушителни, анархистически елементи и секти, щото подъ лъжлива-



та маска на толерантността, да имъ допускате да подкопаватъ основитѣ, върху които се е крѣпило, въскрѣснало и се крѣпи вашето отечество, — да подкопаватъ основитѣ на вѣрата-моралѣтъ, на националното чувство — патриотизма и на народнитѣ традиции и идеали“.

„Ако вий така постъпвате“, казва тоя Храмъ, „моето присѣтствие ви осжда и ви казва: Българи, не надѣйте се на Русия, защото Св. Русия познава само Православна България; тя обича да жертвува само за Православнитѣ Българи, а не за Българи мохамедани, друговѣрци, сектанти и безбожници“. „Българи, Българи“, казва храма, „вий сега, порали вашитѣ драги гости, „печетесе и молвите о мнозѣ“, за да имъ угодите, „едино же есть на потребу“. Покажете въ името на това тържество, въ името на вашитѣ гости, какво сте пожертвували за църквата, за благолѣпието на храмотѣ, защото съ това можите най-добрѣ да ни угодите. Вашия Князь избра „благую часть“. Ржководѣте се отъ примѣра на вашия достоенъ Господарь и Царствующий Князь, слѣдвайте по неговитѣ стѣпи, защото той съ цѣния подарѣкъ, Иконата на Св. Благовѣрний Царь Бориса, съумя да плѣни нашитѣ сърдца. „Чрѣзь мене“, казва храма, „Матушка Русия ти говори, Българский народе: „не оставляю тебя“, нь ако ти не оставишь религиозната ревность на твоигѣ прѣдци Въ деньтъ, когато ти ще охладнѣнешъ въ религиозното си чувство,

† КN 1999/0 5122



знай, помни, добръ, че ще охладнѣе къмъ тебе Святая Русь!“

Когато великитѣ колоколи, знаменититѣ камбани завънятъ и огласятъ **Розовата Долина**, слушайте: това е гласа на Руския царь, гласа на Руския народъ, на Святата Русь; слушайте, тоя гласъ какво ви говори? Ви говори и казва: Българи, слушайте, едно искамъ отъ васъ: пълнете църквитѣ; слушайте, едно искаме отъ васъ: вашия напрѣдъкъ въ духа на вѣрата; вашето стремление да търсите Царство Божие, а друго всичко, каквото ви бжде потрѣбно, ще ви се придаде. Ний ви дадохме залога, че вашата сѣдба е свързана съ сѣдбата на Руссия, изпълнете и вий условието: дайте ни България православна, честа отъ сектанства и отъ религиозенъ индеферентизмъ и бждете увѣрени, че вашитѣ идеали ще бждатъ напълно осъществени.“

Това е гласа на Храма-Паметникъ съ неговитѣ учрѣждения, тия сѣ условията за изпълнение на дадения залогъ.

Въ отговоръ на това, Българский народъ, народътъ, който за Святото име на Матушка Русия е билъ и е готовъ на всѣкакви жертви, даже и проливание на кръвта си, сега, чрѣзъ Храма-Памѣтникъ, като узнава ясно и положително коя е волята на Святая Русь; днесъ, при това тържество, съ което никой не е предполагалъ, че ще бжде удостоена България, пада на колѣнитѣ, покланя се и като туря ржката си на сърдцето, намира, че





думитѣ, които чу отъ Храма-Памѣтникъ, сж чувствуванія и завѣтни желавія на неговото сърдце, та за туй не само дава обѣщание, че ще изпълни тия условия, като собствена потребностъ на неговия духъ, нѣ сѣща, че заговори въ неговата душа една сила, която, като му наполюва, че нѣкога неговото отечество, като е послужило за разсадникъ на Славянското Православие, му внушава вѣрата, че ще бѣде пакъ-неговото отечество, поне поспѣшникъ въ подвига на Святата Руссия за напрѣдка и тържеството на Православието, за вѣдворение на Царството Божие и на земята. Да тържествуваме прочее: „Сей день, егоже сотвори Господь, возрадуемся и возвеселимся въ оны“. Аминь.

Бѣлѣжка:

Въ горната речъ се прокарватъ двѣ главни мисли:

1) Че тоя Храмъ-Памѣтникъ съ духовната семинария при него служи като залогъ, че сждбата на малка България се свързва навѣки съ сждбата на велика Руссия и

2) Че тия учреждения — Храма-Памѣтникъ и семинарията олицетворяватъ идеалътъ на руския народъ, въ името на който и би освободена България съ потоци на кървь и съ милиарди левове, т. е. напрѣдка на православието.

Понеже се забѣлѣжваше, че въ тази речъ се прокарва и мисльта, че православието не стои добрѣ въ България, то изъ срѣдата на виспитѣ наши





кржгове се открие јавно негодување зашто да ставатъ намѣци за истинското положение на страната въ религиозно отношение. Не признаванието и неисповѣдванието на слабоститѣ си, е признакъ на неподвижностъ за поправление. Руситѣ не сж да незнаатъ, даже по-добрѣ отъ насъ, че България не стои добрѣ въ религиозно отношение. Заради това рѣчта произведе нај отрядно впечатление на руситѣ-гости. За потвѣрждение на горнитѣ мисли ний отбѣлѣзваме тукъ вѣкои мненія исказани въ печата подиръ освящението на храма. Въ бр. 342 на В. „България“, отъ 19 септ., въ телеграмата на Графа Игнатиева до прѣдсѣдателя на Окр. Съвѣтъ въ София е казано: „Шипченскій храмъ и семинария олицетворяють тѣсною, кровною, единовѣрваю связь должествующую существовать на вѣки между Россією и Болгарією“. Въ рѣчитѣ на Негово Превъзходителство Графа Игнатиева, напечатани въ брой 134 на в. „Дневникъ“ отъ 24 Септември сж прокарани слѣдующитѣ мисли: „Шипка ще остане на вѣки връзката между русия и България“... „Постройкитѣ на шипка запечатаха създаванието на Св. Стефанска България“. Въ в. „Миръ“, брой 1174, отъ 21 септем. е напечатано извлѣчение отъ статията на руското духовно списание „Страникъ“ подъ заглавие: „**какво е значението на Шипченската Семинария**“, въ която, като се излагало обстоятелствено въ какво печално положение се нашло православието въ България, се казвало: „Въ





такъво печално състояние се намира днесъ въ България онова сжщото Православие, за което прѣди 25 години се лѣха цѣли рѣки руска кървь и се загубиха безвъзвратно за небогатата Русия милиони рубли. Нъ както тогава, тъй и сега, православната Русия неможе да остане равнодушна зрителка на това печално състояние на Православието, което се заплашва сериозно отъ неговитѣ врагове“. (не е ли страшно, ако подобни врагове се явяватъ отъ срѣдата на самитѣ Българи?) . . . „И ето Русия, за която интереситѣ на православието сж по-сжщи и по-високи отъ всичко на свѣта, — която прѣдприе цѣль редъ кръсто~~съ~~сни походи въ политѣ на Балкана, край зваменития въ историята на Българското освобождение Шипченски проходъ, построи своя духовна семинария. Ако разгледаме отъ гледна точка на непрестаннитѣ опитвания на Росия да спасява Православието отъ всевъзможнитѣ опасности, които го заплашваха отъ разни врѣмена, тая семинария прѣдставлява изражение на сжщата оная грижливостъ за Православието, която съставлява душата и сжщността на тъй нарѣчения источенъ въпросъ, а слѣдователно новитѣ разноски за постройка на зданието, за повдигане на учебното дѣло, за издържание възпитателенъ и учителски персоналъ се явява като едно прѣко продължение на традиционната и извѣстната намъ борба за Православието. И всичкитѣ ние, Руси, до колко ни е сжщо Православието, ще се надѣваме твърдо,





че тая семинария, на която значението е съвсѣмъ явно слѣдъ онова което знаемъ за положението на православието въ България и за необходимостта да се боримъ за него съ всичкитѣ си сили, безъ да щадимъ нищо, както нещадихме и прѣди 25 год., че тая семинария, повтаряме го, ще бжде уредена по такъвъ образцовъ начинъ што да може да служи за примѣръ не само на България, нъ и на цѣлия балкански полуостровъ ... православна Русия... да почне борба съ неприятелитѣ на православието, които сж се толкова умножили въ роднинскитѣ ней страни и противъ които тие послѣднитѣ се указали безсилни да се борятъ“.



Още стотици книги на дейци родени
в географска област Македония
може да намерите на:



www.strumski.com

Библиотека „Струмски“
е създадена в памет на
загиналите за Родината.



Voivode Dimiter Madjarov before the remains of two comrades in arms killed in the battle of Ferres